

LIETUVIS

Redakcijos ir Administracijos
adresas:
„LIETUVIS“
Rua Bandeirantes, 92,
Caixa Postal, 1764,
São Paulo.

JORNAL LITHUANO
Lietuvių S-gos Brazilijoj Organas. Leidžia Spaudos D-ja „šviesa“
Prenumeratos kaina: Brazilijoj metams — 10\$000 pusei — 6\$000 atskiriems mėnesiams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000 pusei metu 10\$000. Atsk. numeris 300 reis.

Redaguoja
St. Vancevicius

7-ti METAI.

SÃO PAULO. 1935 m. Vasario - Fevereiro mėn. 9 d.

NR. 6 (318)

Kongreso Reikalai.

Mūsų laikraštis mielai pasidalino žinoma žurnalisto, Karolio Vairo, minėtis pasaulinio lietuvių Kongreso su šaukimu reikalu.

Dei paties reikalo tokį viso pasaulio lietuvių Kongresą šaukti priešingų nuomonių, mums rodos, negalėtų būti. Tokį Kongresą reikia būtina šaukti. Ir juo tokis Kongresas bus greičiau sušauktas, tuo bus ir Lietuvai ir visai mūsų išsivijai geriau.

Pernai Lietuvos spauda Kongreso reikalui rašė visai konkrečiai, nurodymą ir laiką kada toks Kongresas bus sušauktas, būtent 1935 m. liepos mėnesį. Tuo reikalu spaudoje daugiausia, jei ne išimtinai, kėlė kla smą Draugi ir užsienio lietuviams remti.

Dėja, nei Lietuvos Žurnalistų Sąjunga nei oficialės mūsų įstaigos šituo reikalu neprasitarė. Atrodo, lyg šitas reikalas būtų Dr. Jos Ušs. Lietuvos Rūmai pareiškė. Mes esam kaip tik tos nuomonės kad viso pasaulio lietuvių kongreso sušaukim reikalas yra valstybinio pobūdžio. Vadinasi mūsų vyriausybei šitas reikalas ytin turėtų rūpėti.

Emigracijos referentūrą panaikinus, formalis susirašinėjimas emigracijos bei išsivijai klausimais dabar paliktas užsienio reikalų ministerijai.

Tačiau darbas tebėra nesuderintas: viena ministerija emigracijos reikalams skirto kreditus, kita juos nau doja.

Tai Kongreso reikalas savaime tampa būtinas, nes jis galės ir esamą oficialų netikslumą išlyginti.

Kongresas reikalingas dar ir dėlto kad jis galėtų derinti mūsų viso pasaulio išsivijai akciją Lietuvos interesų atžvilgiu.

Visų kultūrinių šalių emigrantai, ir sveikinimo šalyje gyvendami, laikosi vieno principinio dėsni: ginti savo krašto reikalus išvien. Mūsų gi emigracija tobegauda devynis vėjus: vieni už Lietuvą kiti — prieš ją, nes... nes jie šiandien nebe tai partijai priklausa, kaip vakar.

Lietuvoje yra jau senai pribrendęs reikalas turėti centralinę įstaigą mūsų išsivijai tvarkyti. Žmonių su praktika toj sryty ats rastu, bet tam neužtenka Dr. Jos Ušs. Liet. Remti, kuri literijų būdu rankioja centus kad saviškiam bent mažumai padėti. Tai yra „bagocius“ maldavimas į Lozorijų, kad ans pavilgytų piratą maršė ir vie na lašėlu gomurį atvėsintų.

Italijos valstybės biudžete už 1927 metus savo mokykloms užsieniuose šelp ti buvo įtrauktą virš 15 milijonų lyrų... Nors musičkės kolonijos nei skaičiumi nei turtais italų išsivijai negali prilygti.

Vieni šitę reikalai turėtų būti Kongrese iškelti, apsvaistyti. Ir vyriausy

bei patiekti vykdyti. Tad, juo greičiau bus toks Kongresas sušauktas, juo bus visiems geriau.

Lietuvos Nepriklausomybės šventės PROGRAMA

Šių metų vasario 16 dieną.

I.

5 val. vak. Dr. V. Kudirkos rūmų atidarymas, Mokoje, rua Coxipó Nr. 13 lėkilmėse dalyvauja Lietuvos Konsulas São Paulo su aukštais svečiais, organizacijos ir lietuvių visuomenė. Pašventintimo apeigas atlieka vietos klebonas kun. B. Sugintas.

II.

Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimas Radio «Record» radiofone 8½ val. vakaro.

Koncertinė programos dalis

- 1) Sužadinkim Lietuva — C. Sasnausko
  - 2) Karvelė — VI. Paulausko
  - 3) Aš Mergytė — VI. Paulausko
- Atlieka «Vilties» B. Retiro choras.
- 4) Kur bakažė samanota — St. Šimkaus solo dainuoja K. Ambrozevičius.
  - 5) Tėvynės meilė nemari — J. Naujalio duetas dainuoja K. Ambrozevičius ir P. Jurgutis.
  - 6) Oi kas — — — — — St. Šimkaus dainuoja T. Mažeika.
  - 7) Patekėk sk. aušrinė — J. Kačanausko
  - 8) Naujoji Gadytė — — — — — M. Petrausko
  - 9) Darbininko daina — — — — — St. Šimkaus
  - 10) Atsisveikinimas su giria — — — — —
  - 11) Leiskit į Tėvynę — — — — — VI. Paulausko
  - 12) O, blezdingalės — — — — —

Tautos himnas.

Atlieka «Vilties» B. Retiro choras.

Iš Radiofono choras ir solistai grįžta į Dr. V. Kudirkos rūmus, kur atlieks koncerto programą.

PASTABA: Naujieji Dr. V. Kudirkos rūmai randasi Mokoje, ant rua Coxipó Nr. 13, prie pat rua Oratorio gatvės. Bondės ir omnibusai iš Largo da Sė ir Thezouro «Mooca». Važiuoti iki rna da Mooca gatvės galo, išlpti ir eiti Oratorio gatve iki rua Coxipó.

Klaipėdos naciai vieni kitus išduoda.

Lietuvos kariuomenės teisme valstybės išdavimo byloje jau pradėjo duoti savo parodymus liudininkai. Jų yra daugiau, kaip 600. Jie iš Klaipėdos krašto į Kauną važiuoja ištisomis eku-kurijomis. Pirmiausiai teismas apklausė nužudytojo Jasučio žmoną. Ji parodė, kad Jesutis buvo jėga išvežtas iš Klaipėdos ir nužudytas, kaip įtariamas išdavimu. Nužudymą įvykdė keli Neumanno partijos nariai. Teisme liudininkė tuojau pažino vieną jos vyro žudytąją — šoferį Vanagatą. Iš pradžių Vanagatas gynėsi, bet vėliau prisipažino. Dalinai prisipažino ir dvarininkas Horn, kuris neigė jam suformuluotą kaltinimą dėl Jasučio nužudymo, bet prisipažista, kad dalyvavo priešvalstybinių partijų veikimo.

Ligi šiol įdomiausias ir reikšmingiausias buvo liudininko inž. Vilsono parodymas. Mat, šis liudininkas, drauge su Zasu ir Neumannu važinėjo į Karaliaučių, Berlyną, Tiltę tartis su

Vokietijos nacionalsocialistų vadovybe. Vilsonas, iš pradžių, lyg bijodamas, bet vėliau tvirtu balsu pasakė: «Karaliaučiuje pasitarime, kuriame dalyvavo ir Klaipėdos nacių vadai, buvo perskaitytas oficialus vokiečių reicho vyriausybės pareiškimas, kad Klaipėdos nacių vadu yra paskirtas dr. Neumannas. Padaręs šį pareiškimą, inž. Vilsonas beveik apalpo. Šis atsakymas pritrėkė ne tik patį Vilsoną, bet ir visą kaltinamųjų suolą. Labai pasikeitė dr. Neumanno nuotaika.

Nors savo parodymus lig šiol davė tik keli liudininkai, bet iš jų vis labiau aiškėja, kad visą valstybės išdavimo darbą Klaipėdos krašte dirgavo ir rėmė Vokietijos valdžia. Jos buvo pinigai, jos įsakymai, jos skiriamai žmonės. Liudininkų parodymais ypatingai domisi užsienų spaudos atstovai, kurie seka bylos eigą.

Tsb.

Girdėti Lietuva Vokietijoje rengianti perversmą.

Paskutiniuoju laiku vokiečių laikraščiai apie Lietuvą prirašo visokių nesąmonių, tiesiog anekdotiškų dalykų. Klek vokiečių spauda yra netekusi pusiausvyros, rašydama apie Lietuvą, aiškiai matyti iš neseniai jos paskelbto, iš Berlyno gauto pranešimo, kad Lietuva Vokietijoje rengianti perversmą. Tas pranešimas dvelkia pikta pagiečia ir juokingais kaltinimais Lietuvai. Pranešimas baigiamas taip: — Tuo Lietuva pastatė labai didelį uždavinį. Tai reikią ne kiek mažiau, kaip Lietuvos reikalavimą Vokietijoje paruošti revoliuciją, kad nuverstų dabartinę reicho vyriausybę. Tai yra neįtikėtina, kol

Lietuva imasi prieš Vokietijos reičą. Tokiam reikalavimui ir įsmaišymui į Vokietijos reicho vidaus reikalus Lietuva turėtų būti mažiausiai pašaukta.

Šis vokiečių spaudos pranešimas — tai nesąmonė, kurią tik vokiečiai, tulž ant Lietuvos liedami, ir gali išgalvoti. Sveikas žmogaus protas niekados negali leisti tokių nesąmonių skelbti. Lietuva niekadatos tokių perversmų neruošė ir neruoš. Bet kartu ji neleis įvairaus plauko priešvalstybiniam sąmąstamams knistis Lietuvos valstybės pamatuose ir juos ardyti.

Tsb.

Pasirašyta prekybos sutartis tarp Brazilijos ir J. A. V.

Praeitą šeštadienį Vašingtone pasirašyta prekybos sutartis tarp Brazilijos ir Jungtinių Amerikos Valstybių. Iškilmingas sutarties pasirašymas buvo atliktas Amerikos prezidento Roosvelto darbo kabinete, Baltuose Rūmuose, Vašingtone. Pasirašytoji sutartis susideda iš 14 paragrafų, kurie apima svarbiausius prekybos, muitų, mokesčių ir inansų reikalus tarp abiejų valstybių. Sutartį pasirašiusios valstybės stengsis viena kita daryti įvairių lengvatų jų eksportuojamoms prekėms ir t. t. Ši sutartis yra labai svarbi tiek Brazilijai, tiek Amerikai, nes ji galutinai sureguliuoja prekybos, finansų ir ekonominius santykius tarp abiejų valstybių.

Iš Brazilijos pusės sutartį pasirašė ambasadorius Osvaldo Aranha ir finansų ministeris Suoza Costa, Brazilijos prekybos delegacijos pirmininkas. Iš Amerikos pusės pasirašė Cordel Hull, valstybės sekretorius ir Summer Wells.

Nuteisti anti-fašistai.

Italijoj teismas nuteisė tris anti-fašistus, kurie buvo kaltinami kurstine visuomenės ir vadyne propagandos prieš esamąją tvarką. Nuteistieji gavo po keturį metų kalėjimo.

LIETUVOJE

Lietuvai reikia 2000 kilometrų plentų.

Lietuvos plentų valdyba sudarė plentų statybos planą. Pagal tam tikrą apskaičiavimą, Lietuvoje turėtų būti apie 3000—3500 kilometrų plentų. Šiuo metu plentų jau yra apie 1200 kilometrų. Taigi jų pastatyti dar reikia bent 2000 kilometrų. Šiems plentams pastatyti reikėtų apie 100 milijonų litų o senų plentų remontas kaštuotų dar apie 50 ml. litų. Tokiai stambiai pinigų sumai sudaryti numatoma, įsteigti kelių fondą, kurį sudarytų pajamos iš automobilių mokesčių. Manoma, kad jau po 15—20 metų visa Lietuva bus plentais išraizgyta.

Tsb.

Amerikiečiai domisi nuosavybėmis Lietuvoje.

Baigiantis 1934 metams Amerikos lietuvių biuras, kuris tarpininkauja per kant ir parduodant nekilnojamaį turtą gavo visą eilę paklausių, nekilojamojo turto įsigijimo reikalais. Pirkimu ypač domisi Amerikos lietuviai, kurie renkasi didesnius ūkius arti Kauno, Šiaulių, Mariampolės ir kitų miestų.

Tsb.

Harmonizuojamas Lietuvos Himnas.

Dabartinis Lietuvos himnas yra harmonizuotas jo autoriaus dr. V. Kudirkos. Vėliau jo muziką pataisė kiti kompozitoriai. Bet ji, nors nežymiai skiriasi, vis dėlto yra nevienoda. Dabar Lietuvos muzikai iškėlė sumanymą Lietuvos himno muziką suvienodinti. Jie padarė net atskirą projektą ministro rūkabinetai. Manoma, kad netrukus Lietuvos himnui bus nustatyta vienoda muzika.

Tsb.

Vokietija viešai pareiškia, kad Klaipėdos kraštas nepriklauso Lietuvai.

Kaip žinoma, Vokietija per savo žemę Lietuvos gyvulus leidžia pravežti tik tada, kai įrodyta, jog tie gyvuliai yra kilę iš Klaipėdos krašto. Šiomis dienomis turėjo būti vežamas tranzitu į Čekoslovakiją Lietuvos kiaulių transportas. Atitinkamiems vokiečių valdžios organams buvo pateiktas pranešimas su pareiškimu, kad kiaulės buvo penėtos Klaipėdos krašte, Lietuvoje, ir iš ten išsiųstos į Čekoslovakiją. Tačiau vokiečių valdžios organai atsakė duoti leidimą dėl netikslaus pažymėjimo. «Kad Klaipėdos kraštas yra Lietuvoje.»

Tsb.

Lietuviai ir Latviai bendrai švęs Saulės mušio sukaktuvės.

1236 m. rugsėjo mėn. bendros lietuvių ir latvių kariuomenės ties Saulės miesteliu nugalėjo vokiečių kalavijuočių ordiną. Ateinančiais metais nuo to istorinio ir labai reikšmingo mušio suėina 700 metų sukaktuvės. Ši klausimai apsvaichėsi, lietuvių — latvių vienybės draugija «Baltija» nutarė Saulės mušio 700 m. sukaktuvės švęsti bendrai 1936 m. rugsėjo 22 d.

Tsb.

Paskirti aukščiausi Lietuvos kariuomenės vadai.

Lietuvoje buvo paskelbtas kariuomenės vadovybės įstatymas. Dabar juo remiantis, Lietuvos Prezidentas savo aktu visos kariuomenės vadu paskyrė pulk. Stasį Raštikį, o vyriausiojo štabo viršininku pulk. Joną Černių.

Tsb.

Jau atspausdinta Vilniaus Geležinio Fondo Aukso knyga.

Neseniai atspausdinta Vilniaus geležinio fondo aukso knyga. Ji yra fondo komiteto žiniote. Netrukus ji išrašys organizacijos ir asmenys, pasidaravusieji bei parėmę Vilniaus geležinį fondą. Vilnių atvadavus, ji bus patal-

pinta Vilniaus muziejuje. Tai istorinės vertės leidinys, mūsų tautos darbais ir pasiaukojimais atzyti.

Tsb.

Lietuvoje yra apie 102 mil. litų apyvartoje.

Pereitų metų lapkričio mėn. visoje Lietuvoje apyvartoje buvo 101.828.000 litų (1933 m. tuo pat laiku — 104.815.000 lit.)

Tsb.

Šreiberis ir jo sebrai traukiama atsakomybėn.

Nekartą rašėme, kad buvusioji Klaipėdos krašto direktorija, vadovaujama dr. Šreiberio, pridirbo daug neteisėtumų. Pasinaudodama savo įvaldžia, Šreiberio, direktorija pati varė priešvalstybinį darbą ir uoliai rėmė kitus to darbo vykdytojus. Šreiberis valdžios pinigais šelpdavo priešvalstybinius galvalus, dabar teisiama Lietuvos kariuomenės teisme. Tos direktorijos narys Zygaudas priklausė slaptai Savogo organizacijai, kuri ruošėsi ginkluotu sukilimu atpūsti Klaipėdos kraštą nuo Lietuvos.

Dabar, išaiškinus čia suminėtus ir jau anksčiau praneštus Šreiberio direktorijos neteisėtumus, kolima byla. Teis mo atsakomybėn patraukti: buvęs direktorijos pirmininkas dr. Šreiberis, ir tos direktorijos nariai Zygaudas ir Valganas.

Šios naujos bylos visas Klaipėdos kraštas laukia su didžiausiu susidomėjimu. Tai dar viena nauja sensacija Klaipėdos krašte. Tiesa, ji nėra nelaukta, Klaipėdoje jau daug kas kalbėjo, kad Šreiberiui ir jo sebrams, už perdidelės valdžios pasisavinimą teks atsakyti teisme.

Tsb.

Lietuvos Ministerio Pirmininko linkėjimai lietuviams iševianė.

Kaip kasmet, taip ir šiomet Lietuvoje Naujieji Metai buvo labai iškilminiai sutikti. Juos susibūre sutiko ne tik miestų, bet ir kaimų gyventojai. Ta-

čiau išpūdingiausiai Naujieji Metai buvo sutikti Kaune, Vytauto Didžiojo muziejaus aikštėje. Čia susirinko didžiausias minios žmonių. Vytauto Didžiojo muziejus žerėjo įvairiose šviesose. Pusiū dvylikta valandą čia atvyko minis teris pirmininkas Juozas Tūbelis. Jis pasakė svarbią kalbą, nurodydamas vyriausybės nuveiktus darbus ir ateities gaires. Greta to, jis peržvelgė Lietuvos politinę, ekonominę ir kultūrinę padėty kitų valstybių tarpe, pažymėdamas, kad šiuo laiku su Lietuva kitos valstybės daug daugiau skaitosi, nes ji yra labai svarbioje politiškaai geografinėje padėtyje. Mūsų kovas dėl Vilniaus ir dėl Klaipėdos jau daugiau pradeda suprasti visas pasaulis.

Baigdamas, Lietuvos ministeris pirmininkas, vyriausybės vardu, siuntė daug sveikinimų visiems Lietuvos gyventojams. Ypatingai karštai jis sveikino Vilniaus krašto lietuvius ir lietuvius iševianus: «sveikinu mūsų brolius iševianus, kurie gyvendami tolimuose kraštuose, nenutraukė ryšių su savo tėvyne, nepasidavė ištautinami» — pabrėžė Juozas Tūbelis.

Tsb.

— Kauno apygardos teismas nu baudė 6 metais kalėjimo Zasių valščiaus gyventoją Sišką už slėpimą plėšiko, nužudžiusio policininką.

— Lietuvos turizmo Sąjungos Klaipėdos skyrius sausio 11 d. rengia antrą didelę klaipėdiečių ekskursiją į Kauną.

— Pernai iš Lietuvos į užsienius per Klaipėdos uostą išvežta bekono už apie 30.000.000 litų.

— Draugija užsienų lietuviams remti išrašo užsienų lietuvių skaityklos už 1000 litų Lietuvos laikraščių.

— Lietuvos Aeroklubas steigia civilinę oro eskadrilę, kuri businanti pavadinta Dariaus — Girėno vardu.

— Sąjunga žydų karių, dalyvavusių Lietuvos nepriklausomybės kovose nutarė įvesti propagandą ir kovoti prieš rusų kalbos vartojimą žydų tarpe. Sąjunga netrukus žada leisti savaitraštį lietuvių kalba.

Ed. Pažėra.

KOLONIZACIJA.

(tęsa)

Kukurūzai apie Fašinę duoda vieną alkiečių ligi 100 maių. Sėjama į alkiečių vienas maišas. Kukurūzai labai pigūs, dėlto jų nesėja pardavimui, bet dažniausia pašarui kiaulėms ar gyvuliams. Bulbovas šiais metais pasėjo grikių, kurie per du mėnesius puikiai užaugo ir gerai užderėjo. Bulvės, viso kias daržovės gali sodinti 3 — 4 kart per metus, žodžiu, kada tik nori. Vatos rinkimas trunka 2 — 3 mėnesius, nuo birželio mėn. vidurio ligi rugpjūčio pabaigos. Vata renkama tik po pusdienio, kai rasa nudžiūsta. Mergaitė gali uždirbti 5 — 6 milreiusus į dieną. Vata nenunoksta visa iš karto, bet dalimis: vienas galvelės noksta kitos dar žydi. Darbas ūkyje bemaž visada trunka darbininkų.

Didžiausi Brazilijos ūkininko priešūnkai yra skruzdėlės, termitai. Ypač skruzdėlės mėgsta jaunučius medvilnės diegelius. Skruzdėlės naikina nuodais, kuriuos ūkininkams duoda Žemės ūkio Ministerija nemokamai. Pats mačiau kaip Bulbovas naikino termitų lizdą. Pirmiausia reikią lizdą giliai aplinkui apkasti, surasti urvus ir su mašinėke pridūmti į tuos urvus nuodų. Nuodijimą kartoją kelis kart, kol skruzdėlės žūva, Spalių, lapkričio ir gruodžio mėn. iš skruzdėlynių išlekia skruzdėly-

patelės, kurios, išsikirsčiusios po laukus, kuria naujus skruzdėlynius. Reikia jas iš anksto žudyti. Žmonės ir gyvuliai kartais turi vargo su musėmis, Žemės blusomis, erkėmis ir gyvatėmis. Musės deda po oda klaušinėlių, iš kurio sudaro žmogui nemaža skausmo ir nemalonumo. Gydosai uždedami ant skaudamos vietos šmotai lašinių su tabaku. Žemės blusos taipat nemaža vargina žmones, įsiveisdamos po kojų nagais. Kovoti su jomis lengva: reikią daugiau žiūrėti švaros, dažnai plauti kojas ir apžiūrėti su adata panagas. Nuo erkių taipat švara gelbsti. Kai paklausiau Bulbovo, ar nevargina jo šėimos visoki «bisai» (vabzdžiai), jis tik nusijuokė ir sako:

— Vienintėlis mūsų, didelis priešūnkas — skruzdėlės, bet ir su jomis jau išmokome kovoti ir už metų kitų jas nugalėsime. Nuo žemės blusų gina mes kas vakaras plaudami kojas ir apžiūrėdami nagus. Lietuvoj žmonės turi dar didesnį priešūnką — žiemą, kurio metu niekas neauga ir dėl kurios tenka žmonėms tiek daug rūpintis. Čia mums atsmeta du svarbūs dalykai: ne reikią šių trobesių statyti ir maisto žiemos atsargai gaminti. Visada turim šviežių javų, vaisių ir daržovių. Lietuvoj taipat dirbau žemę, bet čia geriau. Seniau aš su sūnum dirbom dirbtuvėje, mokam kalvių ir stalių amatus, bet atėjus križiui abu netekom darbo ir kiek

pagyvenę griebėmės ūkio darbų. Dabar laikai truputį pasitaisė, galėtume grįžti į dirbtuvę, bet nenorime žemės darbai mums geriau patinka. Esame patys sau ponai, darbo užtenka netik mums, bet ir mažiems vaikams.

Vėliau sužinojau, kaip paaiškėjo iš Bulbovo ir kitų kolonistų pasakojimų, Brazilij vyriausybė labai daug padeda ūkininkams. Vyriausybė gerai žino, kad tik svetimtaučiai gali Brazilijai ūki pakelti, dėlto padeda svetimtaučiams ūkyje įsikurti. Duoda dovanai vatos sėklas, visų javų sėklas, nemaža įrankių, veltui gabena gelžkelio reikalingus ūkininkams įrankius ir daiktus. Su valdžios pagalba galima būtų net ir kolonizaciją lietuviams pravesti, tik reikia nokėti prie to iš tinkamo punkto prieti.

Tai Tamsta nemanaį Lietuvon grįžti? — paklausiau:

— Ne, net ir savo giminėms patarčiau atvažiuot ir čia žemę dirbti. Čia nevien žemė duoda naudą, galima upelį žuvanti ar kitus darbus dirbti. Prieš kelias dienas nopirkau pigiai iš viešo kalmyno girnas, manau įtaisyti vandens malūną. Be to manome trobesius mūrinius pasistatyti, kiemą aptverti ir t. t.

Dar daug jis man pasakojo apie savo ateities planus, bet jau artinos vakaras, skubėjau grįžti į viešbutį, norėjau pas jį nakvot, nes turėjau nakty važiuoti toliau.

Iki Fašinos buvo mažiausia 7 km. Diena buvo pašėlusiai karšta, prakaitas pilte pylė. Kojos pasidarė sunkios, lyg švinas. Eldamas per gany-

klas, pamačiau ant kelio besiraistantią žalią spalvos gyvatę. Tai buvo simpatiškas, virš puses metro ilgumo, pirmo storumo sutvėrimas, kuris žingeldžiai kniūsojo savo dvišakį liežuviuką ir sten gėsi greičiau iš kelio išsikapstyti. Kelio pakraščiai buvo truputį pakelti, dėlto nabagė vis slydo atgal. Norėjau ją rankomis už sprando paimti, bet ji išsižiojo ir parodė ilgą, lenktus dantis. Matydama, kad neišbėgs, pradėjo su manim kovą: stengėsi, kaip nors nunikštai. Bet mano batai visai jos smulkūčių dantų nebijojo. Jei būčiau turėjęs kokį butelį,

būčiau ją gyvą parsinešęs. Nevalėjau taip jos paikti ir delto radęs pagali ją pribagičiau. Paėjęs maždaug pusę kilometro, pamačiau ant kelio kitą tokią pat gyvatę, tik jau truputį didesnę. Ši nesistengė įkšti, bet «stengėsi» ištrūkti. Jau buvo pasiekusi žolės ir būtų ištrūkus, bet keli taiklūs pagalo smūgiai ir jau atėmė gyvastį. Vėliau sužinojau iš brazilų, kad tai goroškai nuodingos gyvatės.

Sugrįžau į viešbutį 6 val. vakaro. Vos spėjau persirengt, pakvietė vakarie nės. Pirmą kartą man teko valgyt tik ra brazilšką vakariene. Pasirodo brazilų buržuajai mėgsta neblogai pavalgyt. Buvo paduota žalių žirnių sriuba, paukšienė, įvairi kepta mėsa, ryžiai, pupelės, tomatai, salotai, makaronai, kažkoks skanus iš kokoso riešutų ir dar ko darytas siropas su šmoteliu kvėpiančio braziliško sūrio, marmeladas, citrinų konfitūrai, pagaliau — juoda kava (b. d.)

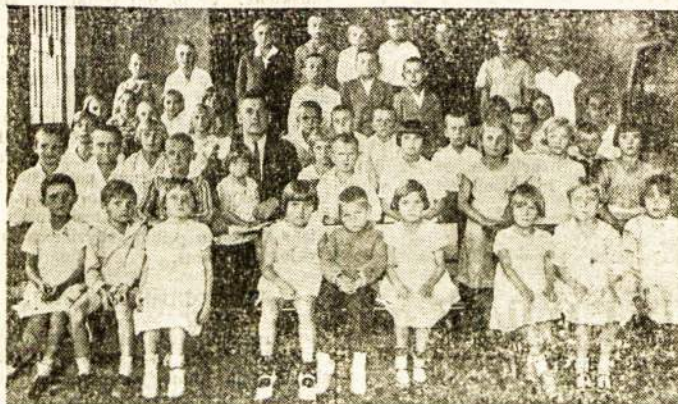
Kaip minėsime vasario 16-ją.

Mums išlievams, kaip lietuvių tautos daliai, lygiai yra brangus bendras visos tautos džiaugsmas, skaudus liudėsys, kaip ir mūsų broliams, gyvenantiems tiems tėvynėje. Mes kasmet, kaip gali, kaip pajėgiame, kaip mokame, švenčiame ir minime kiekvieną didesnę mūsų tautos šventę. Viena iš didžiausių ir svarbiausių švenčių — Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo dieną — vasario 15 dieną, mes ir šimet iškilmingai paminėsime.

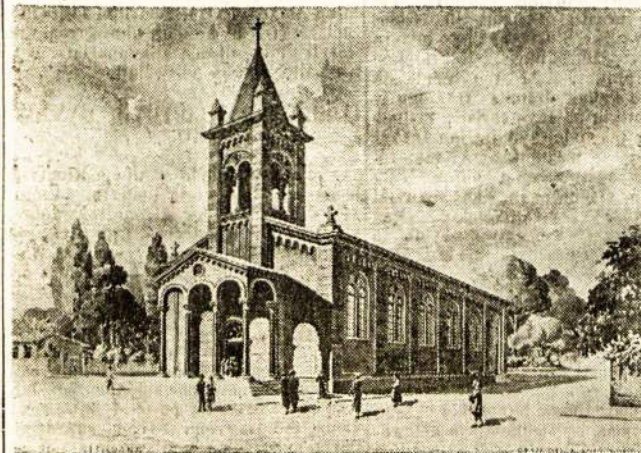
Šimet vasario 16 dieną mūsų kolonijai bus ypatingai reikalinga, nes tą dieną bus pašventintas jau trečias lietuvių kultūros židinys — Dr. V. Kudirkos vardo rūmai. Taigi ir vasario 16 d. minėjimas šimet bus atliktas naujuose rūmuose. Niekur kitur viešo Lietuvos Nepriklausomybės paminėjimo nebus. Ankštųjų svečių Lietuvos Konsulate, kaip paprastai būdavo, šimet nebus. Vsi ankštieji svečiai bus pakviesti į Dr. V. Kudirkos rūmų atidarymo iškilmes, kurios įvyks vasario 16 d., 5 valandą vakare. Visos pašventinimo bei atidarymo iškilmės truks apie porą — trejetą valandų. Po šių iškilnių «Vities» Bom Retiro skryniaus choras ir žinomi mūsų kolonijos solistai p. p. Mažeika ir Eldrigevičius, važiuos dainuoti į radio stotį. Vėliau, apie 9 valandą vakaro, naujojo Dariaus — Girėno vardo salėje, įvyks didelis koncertas, kurio programą išpildys viršminėti solistai ir «Vities» Bom Retiro bei Moko skryvių jungtinis choras.

Nors iškilmes šimet bus neilgos ir kuklios, tačiau mums labai svarbios ir reikšmingos, todėl kiekvieno lietuvių pareiše, kuris tikrai gali, jose dalyvaudami. Į atidarymo iškilmes įėjimas visiems laisvas, tik į koncertą reikalinga jau iš anksto įsakyti įkvietimus.

Nauji Dr. V. Kudirkos vardo rūmai, kuriuose tilpo tuo paties vardo Moko lietuvių mokyklos ir vietos lietuvių organizacijos, yra tikra mūsų skurdžios kolonijos pažiba. Tai bus didžiausi ir gražiausi rūmai iš visų trijų mūsų lietuvių mokyklų rūmų. Jie ilgus metus tarnaus mūsų kolonijos

V. Anastazijos Dr. J. Basanavičiaus v. liet. prad. mokyklos mokiniai su mok. L. GAIGALU.

STATOMOS BAŽNYČIOS VAIZDAS.

švietimo ir kultūrinio darbo reikalam. Mūsų pareiga yra netik dalyvauti jų atidarymo iškilmėse, bet visuomet juos gerbti, branginti ir remti, kad tas lietuviškos kultūros židinys tikrai gražiai ir visados žydėtų, skleisdams mums lietuvišką šviesą.

Tad visi kaip vienas, vasario 16 dieną, dalyvaukime šiose mums brangiose iškilmėse.

Nauji Dr. V. Kudirkos vardo rūmai randasi ant rua Coxipó Nr. 13 — 15 (Mokoje), prie pat Oratorio gatvės. Iš miesto centro reikia važiuoti bondėmis ar autobusais «Mooca» ir išlipiti rua da Mooca gatvės, paskui eiti keltą minučių rua Oratorio, į kalną — ten ir bus naujieji Dr. V. Kudirkos vardo rūmai.

SKELBKITEŠ TIK „LIETUVY“

VILLA ZELINA.

Sklipai išsimokėjimui, pigiausiomis kainomis, be įnašo ir nuosimėjų nuo 30\$000 į mėnesį, kv. met. 10\$000.

Artimiausiu laiku bus pastatyta didžiulė lietuvių katalikų bažnyčia, virš 250.000\$000 vertės.

Suinteresuoti gali visuomet patikrinti nuosavybės dokumentus. Daugelis lietuvių jau išsimokėjo savo sklypus ir gavo pas Notarą pilnus dokumentus. Pasirink sau sklypą dabar, nes paskui bus per vėlu. Autobusai nuo Senojo Mercado iki vietos 400 reisų.

INFORMACIJOS: Prača Antonio Prado, 3 sobrado nuo 2 iki 5 val. Agentūra vietoje, Avenida Zelina, 33 pas

KARLO KORKIŠKO.

Naujoji Brazilijos Konstitucija.

(tęsa)

VII. dalis.

Valdininkai.

168 str. Viešosios pareigos (tarnybos) yra prieinamos visiems brazilams, neskiriant lyties ar civilinės būklės (vedęs ar nevedęs) įstatyme nurodytomis sąlygomis.

169 str. Po dviejų metų tarnybos, į kurią pateko konkursinių rugyinių kelių, ir bendrai po dešimties metų tikrosios tarnybos valdininkas tegali būti pašalintas teismo sprendimu ar administracinio proceso keliu, įstatyme nustatyta, ir jam duodama kuo plačiausia teisė gintis.

Vienintelis š. Ištarnavę mažiau dešimties metų valdininkai tapę negali būti iš tarnybos šalunami be pateisinamos prežasties arba viešo reikalo.

170 str. Įstatymų leidžiamoji valdžia dar balsuos Valdininkų Statuta, laikydamas šių normų, nuo šiolai jau galiojančių:

1. Valdininkų kadra laikoma visus einančius viešas pareigas (esantįs valstybinę tarnybą) vis vienam kotis formos jo algai;

2. pirmas įvedimas į karjeros vietą viešojo administracijos ar kitą įstatyta, gali būti daromas ištyrus stojančio sveikatą ir po išrodymo ar do-

kumentų konkurso;

3. be Konstitucijoje numatytų atsitikimų, visi sulanke 68 metų amžiaus valdininkai varu išleidžiami į pensiją;

4. apčiuos einant pareigas suteikiama pensija arba reforma, ir žiuo atveju, jei valdininkas yra ištarnavęs daugiau, kaip trisdešimt metų, einant tam tikru įstatymu, jam mokama visa alga;

5. terminas pensijai gauti su visa alga apčiuosimo atveju gali būti išimties keliu sumažintas tik įstatyme nuskaitais atsitikimais;

6. jei valdininkas apčiuosita dėl ne laimingo atsitikimo pačioj tarnyboj, tai jis išleidžiamas į pensiją su visa alga, nežiūrint to; kokį laiką jis yra ištarnavęs; taip pat išleidžiami į pensiją užkrečiamos ar nepagydomos ligos apimti, jei jie nebetinka savo pareigoms;

7. pensijos mokėjimai negali būti didesni, kaip aktyvinės tarnybos algai;

8. kiekvienas valdininkas turi apčiuosios teisę prieš disciplinarinius sprendimus ir įstatyme numatytais atvejais, gali būti uždėta bausmė revizuojama, be karinių įstatymų išimties;

9. duodąs savo autoritetą politinei partijai arba partiniais sumetimais spaudžias savo valdinius valdininkas baudžiamas išmetant iš tarnybos, kai tai patvirtinta juridinio proceso keliu;

10. valdininkai turi teisę kasmet gauti atostogas be jokių atskaitymų, o

nesčia valdininkė atleidžiama trims mėnesiams su visa alga.

171 str. Valdininkai yra solidariskai atsakingi prieš tautos, valstybės (estados) ar municipalijos išdą už bet kokius nuostolius dėl neaktyvumo, apsilieidimo ar savo padėties išnaudojimo.

1 §. Jei veikime prieš valstybės (tautos) išdą pasidarė nuostolis, padarytas valdininko, tai tas valdininkas laikoms sankalbininku.

2. Kai vykdomas ieškiny su išdą, tai šis jį išieško iš nusikaltusio valdininko.

172 str. Draudžiama sutelkti į vieną viešas pareigas, skirtas Sąjungai, valstybėms ir municipalijoms.

1 §. Išimty sudaro mokymo ir techniška — moksliškos pareigos, kurias sutelktas gali eiti net administracijos valdininkas, jei vienų pareigų dienotvarkė nekludita kitai.

2 §. Alga iš savitarpio taupomosios kasos ir neveiklumo pirmenybė gali būti suderinama, jei neprašoka įstatyme nurodyto maksimumo arba jei tai yra legališka suderinamos parzelgos.

3. Pasiau leidžiamas sutelkimas apmokamų pareigų laikinose komisijose arba kur reikalingas pasitikėjimas, išeinantis iš savo pareigų.

4 §. Apmokamų pareigų priėmimas reiškia neaktyvumo atlyginimo atėmimą. Suspendavimas yra visiškas, jei vietu (tarnyba) yra užimama rinkimu keliu su metine alga; bet jei atlyginimas būtų mėnesinis, tai tik sustabdoma už ištarnavus mėnesius.

173 str. Grįžtas į savo pareigas viršininko sprendimu atleistas valdininkas yra priimamas ir jo vietą užimamas valdininkas gražinamas į savo ankstybesnes pareigas ar atleidžiamas be kokio atlyginimo dėl to pašalinimo.

VIII. dalis.

Bendri nuostatai.

174 str. Tautos vėliava, himnas valstybės ženklas ir herbas turi būti naudojami visoj teritorijoje, kaip nurodo įstatymas.

175 str. Gresiant puolimo iš užsienio ar ginkluoto sukilimo pavojui, įstatymų leidžiamoji valdžia leidžia Respublikos prezidentui skelbti apgulos stovį, atsisivėlgiant šių taisyklių.

1) apgulos stovis negali būti skelbiamas ilgesniam, kaip devyniasdešim dienų, laikui, bet gali buti vėl pratęsiama daugiausia tokiam pat laikui;

2) esant apgulos stoviu naudojamoms tik šios išimtinės priemonės:

a) išgūjimas (išvarymas) į kitas tautos teritorijos vietas arba suvaržymas gyventi tam tikro teritorijos vietoj;

b) suėmimas ir uždarymas į įstatyg, kurios neskirtos bendriems nusikaltėliams;

c) visų rūšių korespondencijos ir publikacijų cenzura;

d) susirinkimų ir tribunolos laisvės sustabdymas;

e) krata ir suėmimas bute.

(b. d.)

Mokyklų reforma Lietuvoj.

Gyvenimas sparčiais žingsniais žengia pirmyn. Kasdien jis tobuleja, komplikuoja, progresuoja. Neseni laikai, kada dar nebuvo elektros, telefono telegrafo, orlaivių, radio ir t. t. ir t. t. Ties technikos išradimai anksčiau atrodė stebūklais, o šiandien — virto kasdieniais gyvenimo reikmenimis. Šian dien daug kas atrodė stebūklais, o pras linkus kuriam laikui virst paprastais dalykais. Kulminacijos punkto mokslas neturi. Amžinas progresas. Progrese dalyvauja tik kai kurios valstybės sugebėjusios greit perimti ankstesniųjų žmonių kartų, visą kūrybą, tarsi kiliusių problemų sprendimą ir ieškoti naujų kelių išvesti pasaulį iš supančios tamsybės. Prie tokių valstybių priskaitomos Jungt. Amer. Valstybės, Anglija, Vokietija, Prancūzija ir kitos. Valstybių lenktyniavime bene žymiausia vaidmėnį vaidina švietimas — kūrybos per davimas iš kartos kartai. Jūs švietimas kurioj valstybėj geriau pastatytas juo daugiau ji turi garantijų lenktynes laimėti. Mes lietuviai dar nelygiuojame minėtų valstybių eilėse, tik dėl pragaištimgai vilkto jungo virst pusantro šimtmečio žemo kultūros laipsnio kaimyninėms rusų valstybėms, kuri ne tik varžė bet kokį pasireiškusių kultūrinį bei politinį judėjimą, pav. spaudos uždraudimas, mokyklų uždarymas, bet ir blaškė žymiausias mūsų jėgas, ištremdama į tolimąjį Sibirą ar pūdydama kalėjimuose varė į kapus. Kiek išieškota energijos vien kovai su barbarišku engėju, kuris prarijo visą tautos šimtmetinį progresą, kuris sūmė tautą ne į kultūros avangardą, bet į civilizacijos atariogardą. Bet atsparioji lietuvių tauta atlaikė šią sunkią priešpaudą ir nuo 1918 m. vasario 16 d. atsiduos laisvai. Ir tik nuo to momento pradėjo energijos kupina statyti pamatus tvirtiems Valstybės Rūmams, kelti iš giliaus miego rusų, vokiečių narkozu užnūdytaliandius, ugdyti savojį kultūrą, gerinti šalies ekonominę būklę ir eiti šviesos keliu — «ir šviesa ir tiesa mus žingsnius telydi», pasak, didžiojo Lietuvos patrioto ir rašytojo dr. Vinco Kudirkos žodžiais, įdėtasis Lietuvos Himnas. Ties šviesa — švietimu, ir apsisostiu. Ji gaunama kaip visiems yra žinoma per mokyklas. Mūsų mokyklas nuo pat įsikūrimo pradžios iki šiai dienai keičiasi tobūlėja, mokslingumas kyla, kaskart statomi vis didesni reikalavimai iš lankančiųjų mokyklas ir mokytojų kadro. Lietuvoj reforma liečia visas mokyklas. Bet kadangi mes, išieviija, susiduriame su pradžios mokslu, nes dėka mūsų gerbiamojo konsulo dr. P. Mačiūlio ir kai kurių Lietuvos įstaigų pastangomis, turime laimės leisti vaikučiams į savasias pradžios mokyklas, tad panagriniū tik dalį reformos — pradžios mokyklų reformą. Iki šiol Lietuvoj, įvedus privalomą mokymą, daugumoj mokyklų pradžios moelas buvo išelnamas keturiuose skyriuose per keturius, penkerius metus. Pirmąjį skyrių vaikučiai nuo 6—7 metų lanko du pavasariu ir rudeniu, šiuos mėnesius — gegužį birželį ir rugsėjį, spalį, o nuo lapkričio iki balandžio imamai lanko attrojo, trečiojo ir ketvirtiojo skyrių vaikai. Tokia mokymo tvarka daugiausia yra vieno komplekto kaimo mokyklose, kur dirba vienas mokytojas. Bet miesteliuose ir net kaimuose, prie mokyklas esant keliems mokytojams, kur nér gimnazijos ar vidurinės mokyklos, mokymas eina mas šėitais skyriais per šėeris, septyneris metus. Pastaroji sistema, dėl įvairių sąlygų, kad viduriniam mokslui pakako žinių prirengtųjų mokinių keturiuose skyriuose, kaimo mokyklose vienas daugiausia mokytojas dirba, negalėjo išsiplėsti plačiu mastu. Dabar gi, keliant minimas sąlygas, ir be to, gimnazijos mokslas klasifikuojamas ne į atuosias kaip iki šiol buvo, bet į septynias klases, reikalaujama iš pradžios moky-

klų didesnio paruošimo, daugiau žinių. Baigęs šėių skyrių pradžios mokyklą, 14 15 ar 16 metų vaikas išsineša palyginamai gerą žinių bagažą sugeba paimti knygą savistoviai gilinti mokslo žinias, sekti mokslo naujienas, aktyviai dalyvauti organizaciniam bei kultūriniam judėjime, ir kartais net vadovauti jam.

Kronika.

PEIKTINI REIŠKINIAI.

Ne tik S. Pauly, bet ir tolimose provincijos vietose sutinkama nemažas lietuvių skaičius, kurie, kaip sakosi «bijosi» lietuvių vardo.

Nors apie tai buvo daug vietos laikraščių rašyta, bet visgi nieko negelbėja. Keista. Daugelis lietuvių remiasi tuo, kad brazilai esą laiką lietuvius «mušėikoms» bei panašiais. Todėl ir esą, neorj lietuviams vadintis. Tas tiesa, kad brazilai primeta lietuviams visokių «vardų», kurie garbės nedaro ir t.t. Bet pažūrėkim į jų laikraščius. Į dienų kronikas. Ar ten neršime kasdien po kelias dešimtis traginių ir keistų nuotikių su revolvėrais, peiliu ir t.t. Ar tas rodo, kad jie jau «nekalta avinėliai» — nesimuša? Ar tas rodo, k.d. tik svetintaučiai mušasi?

Aišku, čia nesakau, kad lietuviai yra padorūs. Esama visokių. Kas mums maža garbės bedaro. Bet dėl to vien primetimo mes neturime išsižadėti lietuvių vardo.

O, beto, lenkų, rusų, vokiečių ir kitų tarpe ar nesama nusikaltimų? Yra ir dar «geresnių» negu lietuvių tarpel.

Tad kyla klausimas: kodėl lietuvis mėgsta pasivadinti «russo», arba kitu kokiuo?!

Čia, man rodos, bus mūsų pačių nesusipratimas, apšėlėdimas ir nebranginamas lietuvių vardo. O turėtume elgtis, kaip tik priešingai: visur vadintis lietuviu, didžiutis tuo vardu!

Į užmetimus — prikišti jų pačių ydas.

Man pačiam teko išgirsti: — Jūs, lietuviai, esate dideli mušėikos ir t.t...

— Gali būti — atsakiau — bet gerbiamaiai, pažūrėk į jūsus dienraščius. Ar ten nėra kriminalinių nusikaltimų brazilų tarpe? Man rodos, kad yra net dešimtimis?!

Jis nieko neatsako ir daugiau niekados neprimeta «mušėikos» vardo lietuviui.

Tad, man rodos, kad mes šiaip elgdamies turime pasiteisinimą ir apsigynimą prieš užmetimus.

Nes: lietuvis visur ir visad turi gerbti ir branginti savo vardą.

Kaimo sėnis.

MOKOJE RENGIAMAS DIDELIS KONCERTAS.

Naujų, Dr. V. Kudirkos vardo rūmų, kurių pašventinimas bus vasario 16 dieną, salėje rengiamas didelis koncertas. Koncertą rengia Mokes liet. mok. Tėvų Komitetas su «Vilties» S-gos Mokes skyriumi. Koncertas įvyks tuo jau po naujųjų rūmų atidarymo. Vasario 16 d., 5 val. vakare įvyks rūmų pašventinimas ir Dariaus — Girėno vardo salės atidarymas. Pašventinime dalyvaus daug aukštų svečių — brazilų ir kitų tautų atstovų bei São Paulo lietuvių organizacijos ir lietuvių visuomenė. Pašventinimo bei atidarymo apeigoms pasibaigus, 9 val. vakare, naujoje salėje įvyks didžiulis koncertas. Koncerto programa išpildis žymiausi S. Paulo lietuvių solistai p. p.

T. Mažeika, V. Eidrigėvičius ir Vinkauskienė. Be to, dar padainuos kelio likę lietuviškų dainų «Vilties» Bom Retiro ir Mokes skyrių jungtinis choras, kurį sudarys apie 60 choristų. Pirmą kartą S. Paulo mieste pasirodys toks didelis lietuvių choras.

Kadangi į šį koncertą laukiama labai daug svečių, tai rengėjai nutarė pakvietimus išplatinti iš anksto. Pakvietimų galima bus gauti pas visus lietuvių mokytojus, «Lietuvio» Redakcijoj ir pas Mokes liet. mokyklos mokinius. Visas koncerto pelnas skiriamas mokyklos reikalams.

IŠ VILTIEČIU SUSIRINKIMO.

Praeitą sekmadienį Mokes lietuvių mokykloje įvyko «Vilties» S-gos Mokes skyriaus narių susirinkimas. Susirinkime smulkiai apsarstyta, kur ir ką viltiečiai turės atlikti per Dr. V. Kudirkos naujųjų rūmų atidarymą. Dar buvo svarstomas pristėdėjimas prie «Vilties» žurnalo klausimas. Daugelis narių šiam dalykui pritarė ir įsėgijo pačius. Kiti pasižadėjo įsėgiti pačius vėliau. Daugiau svarbesnių klausimų nesant, susirinkimas pasibaigė apie 5 val. vak. Pažymėtina, kad paskutiniu laiku Mokes skyrius smarkiai subruzdė. Sudarė virš 40 asmenų chorą, rengiasi statyti didelę dramą «Savanoriai» ir t. t. Valio, Mokes viltiečiai!

IŠ KURITYBOS LIETUVIŲ GYVENIMO.

Paranos estado sostinėje Kurityboje gyvena apie šimtą lietuvių. Lietuviai čia daugiausia dirba fabrikuose, kiti prie namų statybos, kiti vel vargsta prie kelių tiesimo. Gyvename išsi blaškė, kas sau. Jokios lietuviškos organizacijos neturime. Vieni yra prisidėję prie lenkų, kiti net prie žydų organizacijų. Kairurie jau baigia istatėti: vaikai lanko lenkų ar brazilų mokyklas, namuose kalba braziliška. Kai kurie turi nuosavus namelius, bet fabrikuose uždriba tik po 6—7 milireisų į dieną, todėl gyvena beveik skurdžiai. Beveik visi vargstate vos galus su galais suveddami, kol senatvėj būsimie išmesti į gatvę, kaipo netikė darbai.

Sužinojė, kad į Kuritybą atvyksta mokytojas Pažėra, labai laukėme. Daugelis norėjo pasitarti lietuvių žemės ūkio kolonijos steigimo reikalais, tik deja, neteko visai juo susitikti. Ar buvo p. Pažėra Kurityboje ar ne, nieko nežinome. Daugelis norėtų jungtis prie São Paulo liet. ūkininkų draugijos «Grūdas» (kurios dabar faktinai nėra Red.), kad kur nors įkurti lietuvių koloniją.

Pažįstu keletą lietuvių, kurie jau nusipirko ūkius įvairiose Paranos estado vietose. Perna vienas lietuvis pirko ūkį iš 10 alkerių (apie 25 ha) iš Darbo Departamento už 400 milireisų Markez Abrantes kolonijoj, 101 kilometras nuo Kuritybos miesto. Iki minėtos vietos iš Kuritybos praveisti kelias. Žemė neblova, tik kalnuota. Kitas lietuvis turi ūkį netoli União da Victoria. Dar vienas lietuvis pirko ūkį už 700 milireisų (10 alkerių) kolonijoj Cruz Machado, 60 kilometru nuo Porto União miesto.

Suprantama, kad toks lietuvių kolonistų išsi blaškymas po visus kraštus jokios naudos nedavė ir neduos. Lietuviams, dirbantiems žemės ūkyje, arba manantiems jame dirbti, reiktų dėti visas pastangas, kad įkurti didesnę lietuvių žemės ūkio koloniją, kur galima būtų išlaikyti savo mokyklą, kooperatyvą ir t. t. Tik tada galėtumėm sulaukti naudos ir sau ir mūsų tautai.

Vydūnietis.

NAUJA VALDYBA.

S. m. vasario mėn. 1 d. įvyko Spor to S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyriaus narių visuotinis susirinkimas. kuriame dalyvavo 28 nariai.

Senosios valdybos sekretorius mokyto. Ed. Pažėra davė metinę valdybos veikimo apyskaitą. Iš apyskaitos paaiškėjo, kad valdyba nemaža nuveikė, su rengdama virš 20 futbolo rungtynių, keliolika ping-pongo rungtynių, keliolika ūkių vakarų, 2 vakarus — balius su koncertine programa. Įgyta nemaža turto. Buvo daroma gimnastikos pratir ping-pongo treniruotės.

Į naują valdybą išrinkta: 1) Ambrazevičius, 2) J. Januškis, 3) P. Jurgutis, 4) Ed. Pažėra ir 5) V. Jurgutis.

Į Revizijos komisiją išrinkta: 1) Ignas Ziedas, 2) S. Juozapavičiūtė, 3) Povilas Korsakas.

Susirinkimas svarstė daugelį aktualių klausimų ir išnėšė daug svarbių nutarimų, tarp kurių svarbiausi: 1) sutvarkyti s-gos statutą, 2) atgaivinti futbolo komandą, 3) dalyvauti skersiniame S. Paulo plaukime, 4) susiskirstyti į sporto ratelius, sekcijas, 5) daugiau pasirodyti viešumoje.

Lyg ir Apžvalga

SVIETO LYGINTOJAI.

Vieną subatą turėjau laimę gauti «propuską» į S. Paulo tavorėčių kokį tai vakarą, kuris įvyko vienoje didėjeje salėje. Vakaro sulaukęs nudrožiau ir aš. Nuėjau su draugu. Prie durų t. o. u. vienastavorėčius pareikavo propusko, nes kitaip, girdi, negalite įeiti į vidų.

— Propuską turiau, ponuli, — at sakiau. Tavorėčius išpėte akis ir kad surikis:

— Koks aš tau ponulis, durntau! Čia visi lygūs — tavorėčiai. Jūs, žioplai, tur būt nežinot, kad mes dėl svieto lygybės kovojam. Eikit greičiau, tai pamatysite.

Nieko nesakė jėjom salėn ir atsėdėm netoli durų. Bijojom, kad tavorėčiai kartais pasigėrė, nepradėtų mums šonkaulių lyginti.

Staiga salėj sutemo, o sconoje pakilo uždanga. At scenos išėjo vienas svieto lygintojas ir kad į pradės plusti jaučio balus rėkti ant visų kunigų, bažnyčių, konsulų ir bendrai ant viso svieto. Tik pats ant savęs nieko nesakė. Mums su draugu net plaukai pasišiaušė. Mat jis tiek baubė, kad kitų žodžių visai nesupratu (jie, rodos, buvo žydiški ar rusiški). Žmonėms, matyt, labai patiko, nes vieni plojo, kiti švėpė, o viena daržovių pardavėja net rukoščių agurkų knibėtojai pasiūlė. Matė, kad žmonės ėmė labai nerimauti, o paug draugu už sprando ir pradėjau vilkti lauk. O sviete mielčiausias! Prie salės durų pamėčiau visą Brazilijos vaiską: pėsičių, raitų ir net kelias būdas, kur mieste šunis gaudė. Mes su draugu laimingai pasprukome, bet teko girdėti, viršminėtos būdos grįžo pilnos prikimytos svieto lygintojų — tavorėčių. Mat, jie vietoj svieto pradėjo sau kupras lyginti.

Klajūnas.

NEVYKĖS STEBĖTOJAS.

Praeitam Uekaus šlamėto numerį kažkos (matyt, iš Pelestinos) stebėtojas priplaukė, kad Vila Belos viltiečiai neapsėjo be peštytųjų per sausio 20 d. rengtą vakarą. Minėtas «stebėtojas» greičiausiai bus vienas girtas pienburnis, kurį tvarkdariai išvėdė lauk ir liepė eiti pas mama miegot. Mat tam stebėtojai atrodė visa salė girta ir kad jis pats jau vaikščioja ne galva, o kojomis. Ką tas pienburnis primeta viltiečiams tautininkų vardą, tai į tai turime atsakyti, kad mes istikrųjų esame lietuviai, o ne kokie žydų pastumdėliai ir išgamos. Savo bauriais šmeištais mums nepakenkite. Mes kaip dirbome kultūros darba, taip ir toliau dirbsime, o jūs lodykit šunis pakiamtais, nes tai jūsus kasdieninė duona. Tautininkas.

Kaip mes kurėm mokykla.

Atvažiavęs iš Lietuvos į São Paulo apsigyvenau V. Anastazijoj, kur jau gyveno ne mažas skaičius lietuvių. Kai kurie jų dirbo Angliezos gelžkelio dirbtuvėje, kitį Armauro skerdykloje kur kiek vėliau, ir man teko gauti darbą. Kai kurie anksčiau čia apsigyvenusių lietuvių turėjo net pirkt sklypus ir namus pasistatę. Jokios organizacijos nebuvo, nes dauguma veik naujakuriam šioje šalyje, daugiausia buvo susirūpinę savo ekonomine būkle.

Budamas susipažinęs su organizaciniu veikimu, prie to gi nemažiau susiprasdamas vieningo organizacinio darbo reikšmę gyvenantiems svetimoje šalyje, svetimų tautų žyroje, iškart pastebėjau, kad gyvenimo klaiikumynuose pavieniams ir, tarp svetimųjų — pražūtis. Tai numatydamas ėmiau galvoti dar 1929 metų pradžioje apie kokios organizacijos įkurimą tačiau viens, kitas mėginimas nieko gero nedavė. Išblaškytas visais atžvilgiais jaunimas, rodos, visai nebuvo jį tai linkęs, o kiti jau laivan.

Kiek laiko praėjus išgirdau, kad Motos rajone, kur gyveno dar didesnis skaičius lietuvių, atsiradė lietuvių mokykla.

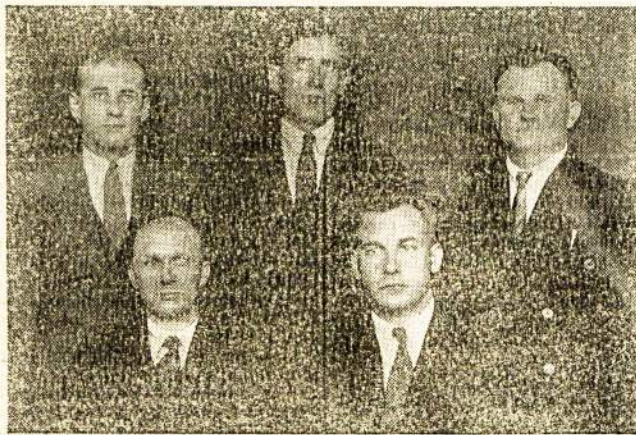
Vila Anastazijoj tuo laiku buvo tik viena vengrų mokykla, kuri jokiu būdu negalėjo suimti net ir savo tautybės vaikų. Mūsų gi lietuvių vaikams nemokantiems dar gi šios šalies kalbos gręstė stačiai baisūs pavojus, ne tik iš tauti, bet iš mažens įeiti į gatvės vaikų gyvenimą, nes dirbė fabrikuose tėvai jų prižiūrėti neturėjo galimybės.

Mokyklos reikalas buvo neabejoti mas. Bet jos įsteigimas, išlaikymas ir kit., tai buvo galvosūkiu, kuris tik kolektyvia vieningumu ir Lietuvos Resp. Konsului pritariant bei padedant galėjo būti išspręstas. Pasitaręs su vienu kitu daugiau susipratusių pažįstamų lietuvių, nutarėm mėginti tą idealiąką sumanymą vykdyti gyvenimui. Pradžioje reikėjo, žinoma, pasiteirauti ar daug rasis tėvų, norinčių leisti vaikus į mokyklą ir kiek mokinių galės susidaryti. Darbas tas nebuvo jau toks lengvas,

nes daug tėvų su nepasitikėjimu ir abejojimu jį tai žiūrėjo, o gal kai kas ir kliūdė mēgino tam, tačiau rankų nenuleidom ir pasilmanė tada gyvenusio, p. Viktoro Degučio nuosirdžiai padedamas vaikų registraciją pravedžiau. Iki lapkričio mėn. pradžios jau buvo suregistruota 40 mokyklinio amžiaus vaikų, kurių skaičiaus pilnai pakako tam, kad apie mokyklos atidarymą jau galima būtų rimtai galvoti. Kadangi mokyklos steigimas, vėliau jos išlaikymas yra ne atskirų žmonių, bet platesnės visuomenės masės reikalas, tai pasitarę su kai kuriais, taip pat tuo reikalu užinteresuotais žmonėmis, nutarėm greičiausiu laiku šaukti visuotiną susirinkimą, į kurį pakvietėm ir mūsų kolonijos globėją ir vadą p. Konsulą. Susirinkimas įvyko 1929 m. lapkričio mėn. 3 d. mano bute, rua Coradas Nr. 2., kuriame ir buvo nutarta įkurti tai, kas gal

amžius žibės mūsų kolonijai žerdamas šviesos ir kultūros spindulius.

Atidarius man susirinkimą ir nupasakojus jo tikslą, taip pat paskaičius suregistruotų vaikų sąrašą. Gerb. p. Konsulas sutiko, kad tokio mokinių skaičiaus mokyklos atidarymui pilnai pakanka ir išreiškė džiaugsmą ir pasitenkinimą, kad šiame rajone gyvenę lietuviai yra susirūpinę savo vaikų auklėjimo reikalu ir išlaikymu lietuviškos dvasios šioje tolimame krašte, pasižadėjo taip skaitlingo lietuvių būrelio norą patenkinti. P. Konsulas nupasakojo kokioje tvarkoje ir kaip steigemos išvilyje ypač čia Brazilijoje, mokyklos ir savo turiningoje kalboje nupasakojo mokslo reikšmę šioje gadyneje ir ragino dirbti toliau užsibrėžtąjį darbą. Paskui buvo išrinkta mokyklos V-ba, kuriai ir buvo pavesta visas mokyklos steigimo organizavimo ir kurybos darbas. Į Valdybą, kuri vėliau mokyklą įsteigė ir pasiliko visiems metams jos valdomuoju organu, visuotinas susirin-

Dr. J. Basanavičiaus vardu mokyklos organizatoriai ir pirmoji mokyklos V ba. Sėdi pirmin. Jonas Džingelis, mokyt. L. Gaigalas, stovi sekretorius V. Degutis, narys A. Šaučiulis ir išdinininkas M. Skadas.

kinas išrinko mane — pirminku, V. Degutį — sekretorium, M. Skadą išdinininku J. Vernecką ir A. Šaučiulį — narius. Vėliau buvo pasiūlyta sudaryti aukų lapas ir rinkti inventoriumi įsigyti ir parengiamiems m-os steigimo darbams atlikti, aukas. Čia pat susirinkime buvo suaukota virš 200 milrelių Susirinkimui užsibaigus visi susirinkusieji džiaugsmu spindinčiomis akimis išsiskirstė laukdami ateinančių metų vasario 1 d., nes tą dieną buvo numatyta mokyklos atidarymas, kas ir įvyko.

Prasidėjus mokslo metams iš pat pirmųjų mokyklos gyvenimo dienų mokykla turėjo daug, daug vargo, kilnojantis iš vienos patalpos į kitą, tai dėl per brangios nuomos tai dėl susidarusių aplinkybių. O prie to dar prisidėjo ir bedarbė, — dauguma tėvų neteko darbo ir neturėdavo už ką apsimokėti už mokslą. Tik nuo širdies reikia tarti ačiū p. Konsului, kad per krizės laiką padėjo išlaikyti mūsų mokyklą, tiek damas pašalpas. Ir visa tai matydamas p. Konsulas Dr. P. Mačiulis mūsų mokyklos vargą, dėjo visas pastangas kad pastatius šiame rajone mokyklą. Daug pastangų sumanumą ir darbo padėjo mūsų Kolonijos Vadas, kuriuo pastangomis ir atsistojė Villa Anastazijoj lietuvių kultūros rūmai, ir tikrai įėjus į savo pastogę, nukrito toji didžioji našta kurią nešė ir vargo mūsų mokyklą laike trijų metų.

Jonas Džingelis.

Pašto dėžutė

Redakcijoj yra laišku:

L. Barauskui, M. Bambolaitiui, K. Jursiui, J. Matulioniui, J. Narkūniui, J. Patinskiui, J. Pribiūšiui, P. Slantai, J. Vaičiuliui, K. Vasiliauskui.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturintieji išsipirktę pašto dėžutės — moka už laišką 200 reisų.

Administracija.

Pavojaus nasruose.

(pabaiga)

— Neklausk. Eikime...

Po kelių minučių mes buvome už miesto. Šalė kelio stovėjo gražus «Stu debaker». Mat tamstos jie nepažįsta, todėl ir neįtars. Gerai apžiūrėk «Bar Lyra». Būk drąsus. Gerai paruošk revolverį, nes žinai, kad čia policijos nėra. Visa teisė — tai «38» kulka... Mes čia lauksime iki pusiaunaktio: Jų turi būti 5 ar 6 vyrai. Jų vadas aukštas su juoda barzda. Dėvi visi «vaqueiro» drabužiais...

Devynios ir 40 minučių aš jau buvau miestely. Nors šaltis laudė po skūrą, bet ėjau drąsus. «Bar Lyra» stovėjo moderniškus «Ford». Viduje pilna žmonių kelė didžiulį triukšmą. Drąsiai įėjus kreiptam į šeimininką

— Turite mūsų lovų? Esu pavargęs iš kelionės, noriu palecti iki ryto.

— Pėsčias? Su mašina? Vikriai meluodamas nupasakojau, kad mašin sulūžo ir ja palikau toli kelio ir t. t. Žmogelis patikėjo ir priėmė.

Po penkių minučių buvau atskirame kambary, kieme esančiame atskirame namely. Susipažinęs su vieta ėmiau «Zvalgyti». Priešingoje pusėj gir dėjosi girtų triukšmas. Kairėj, kitame name, per langų plyšius tryško šviesa. Aš apsižvalgęs, palengva artinausi prie šviesos. Buvo tylu, kad krūtinėj girdėjosi širdies plakimas. Žiūriu per plyšį. Viduj sėdi 4 vyrai prie bonkoms apsta tyto stalo ir palengva kalbasi:

— Vos švintant leisimės į Guarani, nes čia pavojinga. Tes praeiktas Volfas... Bet visgi iš Borges turėsime gauti 200 contų išpirkimo...

Jie kalbėjo taip tyliai, kad toliau nega ėjau nieko suprasti.

Gerai apžiūrėjęs visus į namą įėjimas, peršokau tvorą ir atsidariau gatvėj. Viskas buvo aišku. Atėjau pas restorano duris. Viduje dar tebebuvo pilna žmonių.

Priėjęs vieną apysenį juoduką paklausiu:

— Ar ši mašina — tų ponų, kurie čia neseni atvykę?

— Taip, senhor! — pratarė čiabu vos juodukas — to barzduoto...

Net pats išsigandau to klausimo, juk jis galėjo mane išduoti. Mano kūnas drebėjo.

Juodukas įsiinko vidun, kur užėlyg bitės avily. Aš prisidengdamas tamsa prisėlinau prie «Fordo» ir nutraukiau elektros laidus ir sugadinau akumuliatorių. Tą atlikęs greitai ėjau pas brunetę ir nupužįstamą vyrą.

Nudžiugo mane sulaukę. Trumpai viską nupasakojau. Ėmė me ruoštis puolimui.

Apie vieną valandą ir 30 minučių, mes jau buvome pas langą už kurio nieko nemanydami ramiai sau gir tuokliavo grobikai. Mes kietai rankose spausdami užtaisytus revolverius, laukėme momento.

Igai laukti neteko. Jų barsduotas vadas atsikėlė ir svyrudamas artinosi į duris, už kurių mes stovėjome. Stovėjau pirmas. Vos pravėrus banditū duris — smogiau revolverio kotu į smiklinį ir tas pargriuvo, tuo pačiu momentu brunetė su nepažįstamu pakeltais revolveriais nuginklavo likusius. Momentas buvo baisus, bet trumpa.

Nepažįstamas Luiz, arba tikrasis seklys Volfes liepė mane iškristė kitą kambarį. Išlaužus kambario duris išvydau bausį reginį. Ant lovos gulėjo apalpus ir išblyškus gražioji Maria. Ji atrodė be gyvybės ženklų. Šalto vandens paelba ji atsigavo ir pamčius mane labai nustebė ir sušuko:

— Šalin bandite! Aš maniau,

kad buvai geras būdamas pas mus šoforiu, o dabar matau, kad esi banditas...

Tuo tarpu įbėgo brunetė ir viską paaiškino.

Maria labai nudžiūo...

Kaip po mėnesio laiko teko susitikti su Maria Piratuboj, viename viešbuty, kur buvo jos tėvas, Volfas ir brunitė, ji linksmai nusijuokė ir duodama man ranką tarė:

— Dovanokit, kad tamstą pavadinau tada banditu... Amžinai lieku tamstai dėkinga už manęs išvadavimą.

— Drąsus lietuvis — pridūrė Volfas juokdamasis.

BROLI-LIETUVI!

Neužmiršk, kad jau laikas atnaujinti «LIETUVIO» prenumeratą 1935 metams.

Neatlikęs to reikalo, neteksi geriausio savo draugo ir patarėjo.

PASAULYJ

Revolucija Urugvajuje dar tebesitęsia.

Kilus Urugvajui revoliucijai, po kiek laiko oficialės žinios pranešė, kad revoliucinis judėjimas beveik visai nu malšintas, revoliucijos v. dalį sulmėti ir t. t. Tačiau pasirodo, kad šios žinios nebuvo visai teisingos. Revoliucija dar ir dabar tebesitęsia. Nors žinios iš Urugvajaus praneša, kad revoliucija baigiama likviduoti, kad jos vyriausias vadovas Basillio Monoz sąsąsuzėistas, kartu su savo eunumis, tikrų žinių apie revoliucijos eigą nėra. Iš Porto Alegre pranešama, kad vletos laikraščiams uždrausta rašyti apie Urugvajaus revoliuciją. Spėjama, kad Urugvajaus konsulas Porto Alegre padarė žygių pas vietos interventorių, kad šios žinios nebūtų skelbiamos. Galimas daiktas, kad vyriausybės kariuomenė nugalės sukėličius, nes ji smarkiai juos persekioja ir bombarduoja iš lėktuvų.

Kaip visos, taip ir ši revoliucija pareikalaus daug žmonių aukų ir atneš daug nuostolių visam kraštui.

Ispanijoje pratęsiamas karo stovis.

Iš Madrido pranešama, kad Ispanijos Respublikos prezidentas pasirašė dekretą, kuriuo pratęsiamas karo stovis dar 30-ties dienų laikurose provincojose, kur dar nėra visiškai ramu. Su intūjų Ispanijos revoliucionierių teismas dar tebesitęsia. Paskutinėmis dienomis pradėta teisti du žymius aukštųjų karininkus, kuriems prokuroras reikalauja kalėjimo iki gyvos galvos.

Tarptautinis vatos kongresas.

Amerikoje, Vašingtone šaukiamas Tarptautinis vatos kongresas, kuriame dalyvauti pakviestos visos žymesnės valstybės, auginančios vatą, kurių tarpe ir Brazilija. Kongresas turės aptarti daug svarbių klausimų, liečiančių pa saulinių vatos prekybą ir eksportą.

Didelės sniego pūgos Austrijoj.

Austrijoj paskutinėmis dienomis siautė didelės sniego pūgos. Vietomis tiek daug prisnigo, kad sustabdytas traukinių susisiekimas. Sniego pūgos visur pridarė nemažai nuostolių.

Anglų — Prancūzų pasitarimo rezultatai.

Kaip jau buvo pranešta, prieš kelias dienas į Londoną atvyko Prancūzijos ministras pirmininkas Flandin ir užsienų reikalų ministras Leval, kurie turėjo daug svarbių pasitarimų su Anglijos vyriausybės nariais. Tarp kitko buvo aptartas ir taikos išlaikymo Europoj klausimas. Anglų ir prancūzų valstybių galvos susirūpinę nuolat progresuojančia karo aviacija, kuri, kilus karui, gali padaryti baisiausių nelaimių. Susitarta kviešti didesniųjų valstybių konferenciją ir šį klausimą išspręsti tam tikrais tarptautiniais pasifadėjimais ar sutartimis. Viena iš svarbiausių prancūzų ministerių misijų Londone buvo, tai taikos išlaikymo reikalu susitarimas.

Europos spauda pažymi, kad prancūzų ministerių kelionė į Londoną gali duoti gerų rezultatų tarptautinėje politikoje.

Pasmerkta hitlerininkas.

Austrijos teismas nutėisė kalėti iki gyvos galvos hitlerininką, advokatą Blachke, kuris davė savo auto-sunkvežimius Austrijos naciams — revoliucionieriams, nužudžiusiems ministerį pirmininką Dolfusą.

Gaisras viename Lenkijos kalėjime.

Iš Varšuvos pranešama, kad Stoczek kalėjime kilo didelis gaisras, per kurį žuvo du kaliniai, kurie buvo uždarinti vienoje cėėje kalėjimo vidury. Jie užtroško. Vienas kalnys sunkiai sužeistas. Gaisras padarė nemažai nuostolių.

Galutiniai likviduoti: konfliktas tarp Mandžukio ir Šaiurės Kinijos.

Nesenai kilęs konfliktas tarp Šaiurės Kinijos ir Mandžuko valstybės, dėl kuriuo buvo prasidėjo net atviri karo veiksmai, dabar, kaip praneša oficialės žinios iš Pekino, jau galutinai likviduotas. Abi valstybės visą nesupratimą išsiaiškino.

Vokietijoj pernai sterilizuota 200.000 gyventojų.

Vokiečių laikraštis „Juristischen Wochenschrift“ skelbia, kad praeitais metais visoje Vokietijoje buvo sterilizuota visokių iškrypėlių, alkohikų, epileptikų ir kitokių fizinių bei psichinių ligonių apie 200.000.

Sniegas užpilė 60 žmonių.

Iš Vienenos pranešama, kad Austrijoj, Styrijos provincijos, šilauzdams nuo kalnų sniegas užpilė vieną kaimelį, kur buvo apsisotję apie 60 ekskursantų. Užpiltieji buvo atkasti ir išgelbėti. Jie po trobos po sniegu išbuvo 48 valandas, kol jos gelbėjimo turmos atkasė.

Baistos vėtros Pe'estinoje.

Iš Londono pranešama, kad paskutinėmis dienomis Pe'estinoje siautė baisios andros su lietumi, kurios pridarė milžiniškų nuostolių. Vėjas vletomis išgriovė telefono ir telegrafo stulpus, sugriovė nemažai namų, udraskė stogus ir šilap pridarė labai daug nuostolių. Iš Anglijos skubiai siunčiama pagalba nukentėjusiems. Apie žmonių aukų skaičių nieko nepranešama.

Suėmė teroristus.

Ispanijos policija Granadoje suėmė devinis teroristus, pas kuriuos rasta daug svarbių dokumentų ir ginklų. Teroristai ruošėsi padaryti keletą teroristinių žygių bei sprogių. Visi jie padėti į kalėjimą.

Kam meluoti!..

Kad neužimti bereikalingai laikraštje vietos, mūsų visai nebuvo manyta vakaro apyskaita skelbti, bet kuomet «L. Aidas B.» ėmė visai apie vakarą meluoti ir provokuoti, esame priverstos paskelbti vakaro apyskaitą kaip po argumentą įrodantį vieną iš daugelio «L. Aido B.» skelbiamų melagysčių.

Vienas iš uokininkų sėbrų pasirašęs A. Stulgaičiu, rašo, kad vakaras davė 30 milreių nuostolio, o faktinai iš to vakaro gauta 143 milreiai gryno pelno, kas matyti iš žemiau paduodamos vakaro apyskaitos. Tai tokia jūsu teisybė!..

Į polemiką eiti nenorime, nes aiškiai matosi, kad «L. Aidas B.» kompanija sąmoningai šmeižia ir provokuoja visus tuos, kurie visuomenišką — kultūrinį darbą dirba.

Liet. Moterų Dr-jos Villa Anastazijos skyr.

1935 m. sausio m. 12 d. rengto vakarų

APYSKAITA.

Pajamos:

1) už išpiatintus pakvietimus 250\$000
2) pelno iš bufeto 58\$000

Viso pajamų

308\$000

Trys šimtai aštuoni milreiai.

Išlaidos:

1) leidimas 40\$000
2) spaustuvėms 20\$000
3) muzikantams 90\$000
4) salės išvalymas 5\$000
5) rolių išrašymas 2\$000
6) veikalo (knygutės) įrišimas 2\$000
7) smulkmenos 6\$000

Viso išlaidų

165\$000

Vienas šimtas šešiasdešimtis penki milreiai.

Gryno pelno

143\$000

Vienas šimtas keturiasdešimtis trys milreiai.

Skyriaus Valdybos Pirmininkė

M. Gumulauškienė.

Kasininkė O. Gaigalėnė.

Sekretorė J. Špakauskaitė

A. MAJUS.

(tąsa) 113

Desigualar, v. padaryti nelygiu, nehorizontališku (nėgulsčiu); — se, ne lygiom apšvesti.
Desigualdade, f. nelygybė; neteisybė.
Desimpedimento, m. kliūtis pašalinimas; padarymas prieinamu.
Desimpedir, v. pašalinti kliūtį; padaryti prieinamu.
Desinçar, v. išnaikinti; išvesti, išnovyti.
Desinchaçã o, f. putmenų atslūgimas.
Desinchar, v. atslūgdyti sutinimą, suputimą; malšinti, vėsininti.
Desincelnado, adj. nepalankus, atkaras.
Desinclinar, v. nepalankiai, atkairai nustatyti.
Desinência, f. žodžio galunė; galas; kraštutinumas.
Desinfecçã o, f. dezinfekcija; užkrečiamos ligos sėklų išnaikinimas.
Desinfector, v. dezinfekuoti; valyti nuo užkr. ligų.
Desinquietar, v. ramybę trikdyti, neraminti.
Desinquietao, adj. neramus; gūvus; iđykaujas.
Desinteligência, f. nesupratimas; nesutikimas.
Desintencional, adj. netyčiom; be tikslo.
Desintendêr, v. — desentendêr.
Desintressado, adj. nešališkas.
Desinteressar, v. nešališku pda

ryti; patenkinti.
Desinterêsse, m. nešališkumas, bešališkumas.
Desintrincar, v. išpaikinti; išaiškinti; suprastinti.
Desintumecêr, v. sutinimą atslūgdyti.
Desinvernar, v. išeiti iš žiemos busto; žiemos vaizdą pamesti.
Desinvestit, v. iš vietos pašalinti; vietą, tarnybą atimti.
Desinvoluçã o, f. desentvėlimas.
Desirmanar, v. broliškai sugyventi; bendrus reikalus, daktus atskirti.
Desistênciã, f. susilaikymas, susitūrijimas.
Desistente, adj. seikus, susitūrijęs, susivaldęs.
Desistir, v. susitūrėti, susivaldyti.
Desjuizar, v. sukvalinti, supaikiinti; padaryti beprotį.
Desjungir, v. iškinkyti iš jungo; paleisti iš sunkaus darbo.
Deslaçar, v. atriešti; išpančioti.
Desladrilhar, v. grindinio plytas išrankioti, nuimti.
Deslagear, v. akmens plokšteles, plyteles nuimti.
Deslastrar, v. išmesti balastą, iškrauti sunkumą.
Deslavado, adj. nublukęs, netekęs spalvos; staciokiškas.
Deslavar, v. skalbti; baltinti.
Deslaçar, adj. neištikimas; išdaviškas; nedraugiškas.
Deslealdade, f. neištikimybė; ne

draugiškumas.
Desleitar, v. nutraukti (nuo spėnio); nebeįdinti; nujaikinti.
Desleixado, adj. apslėidęs; atšilikęs.
Desleixar, v. apslėisti, be noro dirbti; — se, apslėisti, atšilikti.
Desleixo, m. apslėidėlis; atšilikėlis.
Deslembrear, v. nebeatminti, užmiršti.
Desligado, adj. išjungtas; atskirtas; atristas.
Desligar, v. išjungti; atskirti; atriesti.
Deslindar, v. įstatyti į tikras vėžes; tiksliai nusakyti, apibrėžti; išpaikinti; aprėžti; — se, išsiaiškinti, susiprasti.
Deslisar, v. paslysti; padaryti klaidingą žygi.
Deslocaçã o, f. dezlokacija, kariuo menės dalių suskirstymas lauke; išnirimas; išnarstymas, išskaidyimas dalimis.
Deslocamento, m. — deslocaçã o.
Deslocar, v. išnarinti; išskirstyti, išskaidyti.
Deslombar, v. numušti strėnas; apgalėti.
Desloucar, v. smulkiai apakėti, sulyginti arimą.
Deslourar, v. pelkti; šmeižti.
Deslourôr, m. pelkimas; šmeižtas.
Deslubrãdamente, adv. jakinamalu, apreišinamai; žilpinamai.
Deslumbroadôr, adj. jakinamas;

žilpinamas; s. m. akinimas, apjakinimas.
Deslubrãmento, m. akinimas, apjakinimas.
Deslubrãnte, adj. žibąs, šviečias; apakinamas, apreišinamas.
Deslumbtrar, v. apakinti, apžilpinti; apreipti.
Deslumbroso, adj. — deslubrãnte.
Deslustrar, v. pašalinti žibėjimą; aptamsinti; dulsinti, blankinti.
Deslustre, m. blankis, blausis; ne žibėjimas; negarbė; šmeižtas.
Deslustrôso, adj. blankus, blankus, dulsvas.
Desluzido, adj. nežibąs; nekoks pažiūrėti; negražus; negarbingas.
Desluzimento, m. nežibėjimas; negarbingumas; dėmė; gėda.
Desmaiadamente, adv. tingiai, vangiai; lėtai, ištūsusiai.
Desmaiado, adj. nepajėgus; be sąmonės; ištūžęs; išbalęs; nedraugus; cōr —, nublukusi spalva.
Desmaiar, v. baltinti, baltinti, blukinti; netekti drąsos, sąmonės; išbaltinti.
Desmaio, m. bejėgiškumas; silpnumas; sudribimas, ištūžimas; išbalimas; gesimas.
Desmamãr, v. atjunkinti, atpratinti nuo krūties; nutraukti žindymą.
Desmanchado, adj. išskaidytas, išblaškytas; išskirstytas; pakrikęs; pagadintas.

(b. d.)

„LIETUVIS“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinė,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinė Mokoj,
- 5) Menkaičio krautuvė S. Annoj.
- 6) „Vilniaus“ krautuvėje rua Praes 12.
- 7) Kirilausko krautuvė, Vila Anastacioj, pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Lietuvio“ redakcijoj visomis dienomis.

DR. S. MEITIN.

Ultravioletiniai spinduliai.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Priima: vidurinių, veneros ir vyrų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 37 a salos 8 — 9. Tel. 4-0715.

Chamados.

J. FRIZZO IR KO BANKINIAI NAMAI

Isac Cogan tarpininkaujant, darome šamadas iš viso pasaulio šalių. Už geriausias kainas ir su pilnomis garantijomis.

RUA MAUÁ, 207. Tel. 4-3845.
São Paulo.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“, įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas n.103)
Tel. 4-5576 São Paulo.

DANTISTAS

JOSE LEVKOVITS

Rua Silva Pinto, 264 sobr. São Paulo
Tel. 5-4954

Diplomuotas Europoje ir S. Pauly, su daugelio metų praktikos. — Blombuoja dantis už 10\$000 su parcelena, arba sidarbu. — Darbas garantuotas. Traukia dantis be skausmo už 5\$000. Atidaryta dieną ir nakti. —

Mūsų mokyklų

Gydytoju adresai:

Dr. Gennaro Malzoni - Rua da Mooca, 497 Nr.

Dr. Ugo Rosa - Rua Mathias Ayres, 53-C Nr.

Dr. Biaggio Gravina - Praça Republica, 15 Nr.

Dr. Silverio Carpinelli - Praça Ramos de Azevedo, 18 Nr. (5-as aukštas.)

PASTABA. Visi gydytojai nuo 8 val. iki 9 v. priima ligonis Hospital «Humberto 1º».

DEVĖK GRAŽIUS RŪBUS!

Rūbai gražūs tik tada, kai gražiai pasiūti.

Siuvame sulig naujausių madų ir pigiau negu kitur. Didelis medžiagų pasirinkimas. Darbas garantuotas.

Rua Duque de Caxias 6-A

(prie Sorocabano stoties)

MEDICINOS FELČERIS.

Is. Garlo

Rusų medicinos klasinės mokyklos su didele 25-ų m. praktika ligoninėse ir klynikose specialiai, venerinių odos ligų, triperį naują, š-rį minkštą pagydo laikotarpiu 3—5 savaitių, sifilis ukolai 914 ir tt. Vidujinių, mafa-kraujystės ir kitų ligų.

Priima Villa Zellhoje, gatvė Nr. 14-A, namas N. 9 nuo 9 val. ryto iki 1 v.

p. p.

S. Pauly rua Anhaia, 100 nuo 3 iki 8 val. vak.

Kalba lietuviškai ir kitomis kalbomis.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

Moterų Gydytojas DR. LORCH

Moterų ligos, operacijos, gimdymo pagalba, spindulių terapija.

Buves 51/2 metų asistentu moterų klynikoje Berlyno ir Frankfurti Rentgeno institutas p/M. universitetuose ir vadovaujantiu gydytoju 2º operaciniu Diatermia Ultravioletniais moterų klynikos ir gimdymo namu «Cecilienhaus» Berlyne letiniai spinduliai.

PRIĖMIMAS: Rua Barão de Itapitinga 18, kamb. 914 920 ryte 9 — 11,30 (išskyrus trečiadienius) vakare 3 — 5,30 kas diena. Telefonas 4-7337, šaukiamas nakčia 7-3789.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. ap. 4. (kertė rua Santa Efigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v. Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidujinių ir psichinių ligų Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

(Diplomuotas S. Paulo fakulteto)

Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.

Reštinė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.

Kalba lietuviškai.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto 2-5068. Consultorio 2-1520.

PRISIEKUSIS VERTĖJAS.

Verčia iš visų kalbų įvairius dokumentus kaip va: kontraktus, viso kius liūdijimus ir t. t.

Paruošia įvairius dokumentus įvairiuose atsitikimuose: Chamadoms ir pilietybės įgijimui.

MIGUEL OCOUGNE

Rua 15 de Novembro Nr. 32.

Tel. 2-6393

Laivakortės į Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laivų išėjimas į Europą

Londonier 25. 1. 35.
Olympier 25. 2. 35.

Klinos pigios.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA

Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Parduodame laivakortes pigiausiomis negu kur kitur kainomis. Duodame patarimų visais išveivybės klausimais. Negalintiems atvykti į São Paulo į užklausimus atsakome raštu. Rašyt galima lietuviškai arba kuria nors kita kalba.

Darome pinigines perlaidas į Lietuvą. Perkame ir parduodame dolerius ir kitą svetimą valiutą geriausiomis kainomis. Šamados. Patarnavimas greitas ir sąžiningas.

Įkurta 1900 m.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

BRAZILIJOS NAUJIENOS

Uždraudė socialistams daryti mitingą.

São Paulo socialistų partija praėitą sekmadienį norėjo suruošti protesto mitingą prieš valstybės saugumo įstatymo projektą. Policija tačiau šiam mitingui leidimo nedavė. Socialistai nėgino padaryti mitingą be policijos leidimo, bet buvo išsklaidyti. Keliolika asmenų policija areštavo.

Į kairiuosius miesto rajonus ta dieną buvo pasiusta sustiprinta kariuomenė ir policijos sargyba.

Papigins geležinkelį.

Central do Brasil geležinkelio linijos direkcija nutarė papiginti 50% geležinkelio bilietus iš São Paulo į Rio de Janeiro ir atgal, vykstantiems į Rio de Janeiro karnavalą. Papiginti bilietai bus parduodami penkiomis dienomis prieš ir po karnavalo.

Villa Prudente dirbs naują parką.

São Paulo miesto valdyba nutarė padaryti naują parką Villa Prudente priemestėje. Parkui įrengti paskirta apie 80.000 milreisy. Mat šiame rajone paskutiniiais metais labai pagyvėjo statybą ir atsirado daug naujų gyventojų.

Gerėja kavos rinka.

Vietos laikraščiai rašo, kad paskutiniu metu Brazilijos kavos padėtis pa sauliniėje rinkoje, ypatingai Amerikoje, ėmė gerėti ir jau grįžo į normales vėžas. Kavos eksportas šiuo metu gana gyvas.

Atidaryta nauja sanatorija džiovininkams.

Campos do Jardim miestely atidaryta nauja sanatorija neturtingiems, sergantiems džiova. Atidarymo iškilmėse dalyvavo S. Paulo interventorius ir daug kitų aukštų svečių. Sanatorija įrengta gražiai ir moderniškai.

Susekė komunistų laikraštį.

São Paulo policija ant rua Almeida Lima, 151, susekė spausdinant komunistų laikraštį «A voz dos Trabalhadores» (Darbininkų Balsas). Laikraštį spausdino kažkoks Enoch Barbosa, kurį policija suėmė.

— Rio de Janeiro valstybės bankas už aukso grana, š. m. vasario 7 d mokojo po 16\$800.

— Central do Brasil geležinkelio linijos direkcija svarsto galimumus įvesti greitąjį susisiekimą tarp São Paulo ir Rio de Janeiro miestų. Projektuoja ma paleisti traukinį, kuris iš São Paulo į Rio nueitų per 8 valandas. Bilėtu kaina šiuo traukintu būsianti 70\$000.

— Kairurie laikraščiai paskelbė žinią, kad greitai laiku bus atidarytas oro susisiekimas tarp Italijos ir Brazilijos

G. L.

Penki metalai!

Nors lietuvių kolonija Brazilijoje dar visai jaunutė, nors dar nėra ir dešėto metų, kaip skaitlingesnė mūsų išeivių būrinai ėmė plaukti į šią šalį. Tačiau jos gyvenimo istorija, ypač visuomeniškai kultūrinio veikimo srityje labai įvairi ir marga įvykiais. Nemažai tokių įvykių, kasdienio gyvenimo rūpesčių aptemdyti, praeina kertais, ir

nepastebėti, bet daug jų duoda mums progos jais pasidžiaugti ir pasigerėti.

Vieną tokių įvykių sukaktį ir šiuo laiku mūsų São Paulo lietuvių kolonija turi progos nepamėti.

Šių metų vasario mėn. 1 d. suėjo penki metalai, kaip įsikūrė antroji São Paulo, Dr. Jono Basanavičiaus vardu lietuvių pradž. mokykla.

Žinoma, mokyklos atidarymas mūsų gimtinėje Lietuvoje, kur jau žmonės labai gerai supranta jų reikėmė, kur jau jos puošia kiekvieną miestelį, netgi didesnį kaimą, sudaro nemažai džiaugsmo, tačiau nėra jau toks nepaprastas reiškinys.

Čia, mums išeiviams gyvenantie ms svocoioje šalyje, toks įvykis yra taip didelės svarbos, kad jo neprisiminti, juo nepasidžiaugti negalime.

Kalbant apie mokyklą, kuri jau veikė penkis metus, bus labai praver tu o gal kartais ir jo naudinga pažiūrėti į jos tą trumpą istoriją. Pažiūrėti kokiose sąlygose jai teko kurtis, kokius vargus vargti, kaip verstis, kol atsieko to, kad jau šiandieną ne tik jos išoriu, bet ir vidujiniu susivarkymu galime pasigerėti, pasidžiaugti jos nešama mums išeiviams nauda ir pilnai tikėtis, kad tas didingas ėviesios ir kultūros erdinėlis juo toliau juo daugiau ir platesniu mastu skleis mūsų išeivių tarpe apėvieta ir tikro žmoniškumo kultūra.

Būrelio susipratusių žmonių iniciatyvai ir rūpesniui, Gerbiamam mūsų Kolonijos Vadui p. Konsului padedant, mokykla isteigta ir pradėjo veikti 1930 Vyt. Didž. m. vasario mėn. 1 d. kaip tik teis laikais, kada tos neolemtas ekonominis krizis, negalėstingai ėmė slopinti veik visam pasauly žmonių ekonominę būklę, o dar dangiau ėia Brazilijoje. Taigi ir šios mokyklos pirmosios dienos net paskui ir keliu metų gyvenimas ne rožėmis buvo puoštats.

Nepatogi ir netinkama higienos atžvilgiu patalpa ir nuolatinis rūpesnis dėl jos išlaikymo, mokslo priemonių ir net reikalingiausių mokiniams vadovėlių stoka, nuolat blogėjančios žmonių materialės gyvenimo sąlygos, tai buvo kliūtys, pro kurias tik didelėmis pastangomis sumanumu ir pasiėventinumu visuomeniškam darbui buvo galima ir-tis.

(b. d.)

Paieškojimas.

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Coutinho, 10 paieško žemiau išvardintus asmenis:

1. Jasionį Kazį, kilusį iš Klebonių kių kaimo, Pažalslio valės., Kauno apskr.
2. Žungailą Vincą — iš Štalių miesto.
3. Katkų Adolfą, kilusį iš Štalių
4. Sabaliauską Mykolą kilusį iš Vandfiogalos valės. Kauno apskr.
5. Bakalereiškių Tevelį, kilusį iš Butrimonių m.
6. Bučinską Joną.
7. Necporčiuką Trofimą.
8. Džidoravičių Joną iš Raguvos.
9. Rliškų Antaną, Ringuvėnų dvare, Kuršėnų valės.
10. Bivainį Stasį, Taujėnų valės. Ukmergės apskr.

Visi piliečiai, kurie žino aukščiau išvardintųjų asmenų gyvenamąsias vietas, tepraneša jų adresus, Konsulatui.

Pranešimai

Šiuo pranešama, kad vasario 9 d. 4 val. p. p. Liet. Namuose įvyksta Lietuvių S-gos Brazilijoje eilinis v-bos posėdis.

Pirmininkas.

Š. m. vasario mėn. 10 d. (sekmadienį) 3 val. p. p. Lietuvių Namuose Rua Bandeirantes, 92 šaukiamas Vyskūpo Motiejaus Valančiaus lietuvių mokyklos mokinių tėvų susirinkimas, visi tėvai prašomi būtinai dalyvauti, nes bus aptariama svarbūs mokyklos reikalai.

Ed. Pažėra

Mokyklos vedėjas.

Visi Bom Retiro skyriaus plaukikai, kurie dalyvaus S. Paulo 9-tam plaukime, užsirašo pas P. Jurgutį.

Valdyba.

Paieškojimas.

Aš Apolonija Kuzmiene paieškau Juozo Lapinsko kas apie jį žino, prašau pranešti žodžiu ar raštu į «Lietuvio» Redakciją, rua Bandeirantes, 92

PARSIDUODA VIŠTU OKIS

su inventorium ir kitais gyvuliais, 20 kilometrų nuo S. Paulo, netoli Cara picuhyba stoties (E. F. S.) Okis duoda didelį pelną. Žemė nuomojama. Dėl smulkesnių žinių kreiptis į «Lietuvio» Redakciją, rua Bandeirante, 92.

JAUNIME, neuzmiršk, kad

Sporto S-gos «Lithuania» Bom Retiro skyrius vasario mėn. 3, 10, 17, 24, d. Lietuvių Namų salėje rengia linksmus šokių

VAKARUS

GRIEŽ LITHUANIEČIU ŽAS-BANDAS.

Vakaro pradžia 7 val., vak., pabaiga 12 val. nakties.

KONCERTAS! KONCERTAS!

Šių metų vasario 16 dieną, šeštadienį, naujoje Dr. V. Kudirkos rūmų salėje, rua Caxipó Nr. 13, Mokoje, rengiamas nepaprastas

Koncertas=Vakaras

Programą išpildys geriausi São Paulo lietuvių solistai p. p. T. Mažeika, V. Eidgevičius, J. Vinkauskienė bei «Vilties» Bom Retiro ir Mokos skyrių chorai. Pirmą kartą São Paulo 60 žmonių choras scenoje! Nei vienas nepraleiskite progos. Koncertas įvyks po Dr. V. Kudirkos rūmų atidarymo 9 val. vakaro.

Pakvietimus pasirūpinkite iš anksto, nes VIETOJE NEBUS GAUNAMI. Pakvietimus gausite «Lietuvio» Redakcijoje, pas visus lietuvių mokytojus ir pas Mokos liet. mokyklos mokinius bei «Vilties» Mokos skyriaus narius. Programai pasibaigus šokiai iki 4 val. ryto

NAUJIENA! NAUJIENA!

Š. m. vasario mėnesį išeina pirmas numeris vienintelio Pietų Amerikoje lietuvių jaunimo žurnalo «VILTIS».

Žurnalas «VILTIS» bus nepaprastai įdomus, įvairus ir gausiai iliustruotas, skiriamas lietuvių išeivių jaunimui.

Žurnalas «VILTIS» eis kas mėnuo, 16 puslapių didumo, didelio formato, ant gero popieriaus ir su gražiu viršeliu.

Žurnalo «VILTIS» kaina, nepaisant didelių išlaidų, bus visiems prieinama. Prenumeratos kaina metams tik 8\$000, pusmečiui 5\$000. Į Lietuvą ir kitas Europos šalis metams 15\$000, pusmečiui 8\$000. Į Šiaurinę Ameriką ir Pietų Amerikos valstybes kaina: metams 12\$000; pusmečiui 6\$000. Atskiro numerio kaina 1\$000.

Kiekvieno lietuvių išeivio pareiga šį žurnalą skaityti ir užsiprenumeruoti. Pasiskubinkite išsirašyti jį jau dabar. Pinigus siusti šiuo adresu:

«VILTIS» Caixa postal 1764 São Paulo.

Kas atsius 1\$000 pašto ženklais, gaus vieną numerį susipažinimui.

Caixa Economica Federal de São Paulo.

Jūs indeliai šioje taupumo kasoje bus apsaugoti ir Brazilijos Federalinės valdžios garantuoti.

Duodame paskolas paskolas mažiausiais nuosimciais ir ilgam laikui.

Rua Wenceslau Braz Nr. 5. São Paulo.